

07/04/2018

Lo âu đ ng mu n là m t tình tr ng đ c tr ng b i các v n đ ng không t ch ở vùng mi ng, l i, đ n hình đ c quan sát th y ở nh ng b nh nhân đ u tr thu c an th n kinh kéo dài.

Lo âu đ ng mu n l n đ u tiên đ c mô t vào năm 1957 sau nh ng thu c ch ng lo n th n đ u tiên đ c gi i thi u. M c dù lo âu đ ng mu n ph n l n có liên quan t i các thu c an th n kinh th h đ u, nh ng ngày nay ng i ta cũng th y r ng r i lo n cũng có th g p các thu c an th n kinh th h th hai, m c dù nguy c th p h n.

“Khi mà các thu c an th n kinh th h đ u (FGAs) không đ c a chu ng ch y u do các tri u

chng ngoi thấp, các thu c th h th hai tr nên ph bi n h n và đ c coi là lành tính h n, v lo n đng mu n", theo Christoph Correll, giáo s t i Trung tâm Tâm th n h c th n kinh t i Vi n Nghiên c u Y khoa Feinstein và giám đ c y khoa c a Ch ng trình nh n đi n và d phòng t i Khoa Tâm th n h c t i B nh vi n Zucker Hillside, Manhasset, New York.

Các bác sĩ đi u tr b nh nhân b ng thu c an th n kinh th h hai b t đ u t p trung vào các tác đ ng ph chuy n hóa c a chúng, đi u này đã tr thành "h n c m t v n đ", và do đó vi c t p trung vào chng lo n đng mu n "không còn là v n đ u tiên trong tâm trí c a h", ông nói v i Psychiatry Advisor.

D ch t h c

Trái v i mong đ i, lo n đng mu n cho đ n nay v n th c s h t b i các thu c an th n kinh th h hai có nguy c th p gây lo n đng mu n. c tính g n đây v t l m i m c các tr ng h p lo n đng mu n trong năm 2016 là 26.000 b nh nhân (90% CI, 21.000-30.000 b nh nhân), t l m c là 10.6 trên 100.000 ng i M . T l (s b nh nhân đ c ch n lo n đng mu n) vào năm 2016 đ c tính là 9% trong t ng s ng i s đng thu c an th n kinh nói chung, v i 32% nhóm b nh có lo n đng mu n n ng. M t nghiên c u khác cho th y t l lo n đng mu n là 20,7% v i an th n kinh th h hai và 30,0% v i an th n kinh th h th nh t.

B i các ch đ nh và s đng ngoài h ng đ n kê toa c a thu c an th n kinh đã m r ng bao g m r i lo n l ng c c không lo n th n, tr m c m đ n c c, r i lo n lo âu và chng m t ng , do đó nhi u b nh nhân đ c s đng an th n kinh h n so v i tr c đây. T l m c ph i h u nh càng gia tăng, ch y u là do s gia tăng s l ng b nh nhân đi u tr b ng thu c chng lo n th n.

Bottom of Form

Sinh b nh h c c a lo n đng mu n

Sinh bản nh h c c a lo n đ ng mu n hi n t i v n thi u các g a thi t đ c ch p nh n r ng rãi và các c ch đ gi i thích. S ch n kéo dài th th dopamine sau synap có th đ n đ n s th a c m c a th th dopamine, s suy gi m acid gamma-aminobutyric, thi u cholinergic, stress oxy hóa, plasticity c a xynap, ng đ c th n kinh và thi u các tín hi u đ thích nghi th n kinh. M t s b ng ch ng cũng ch ra m t khuynh h ng di truy n cho ch ng lo n đ ng mu n.

Các y u t nguy c đ i v i lo n đ ng mu n.

M t trong nh ng y u t nguy c chính cho s hình thành lo n đ ng mu n là tu i già. So v i t l m c ph i th ng niên trong nhóm ng i l n nói chung dùng thu c ch ng lo n th n, t l m c ph i ng i cao tu i (tu i trung bình là 78,3) cao h n đáng k (0,8% so v i 5,3%).

Các y u t nguy c khác bao g m gi i tính n , dân t c ng i M g c Phi, có r i lo n c m xúc tr c đó, suy gi m nh n th c, l m đ ng r u/ch t gây nghi n, li u thu c ch ng lo n th n cao h n, kéo dài th i gian s đ ng thu c ch ng lo n th n, đ i u tr b ng thu c ch ng lo n th n th h đ u tiên, s đ ng các ch t lithium ho c kháng parkinson, xu t hi n s m các tri u ch ng ngo i th p, ti u đ ng và HIV đ ng tính.

Phòng ng a lo n đ ng mu n.

Bác sĩ Correll cho bi t lo n đ ng mu n th ng không th khôi ph c đ c, vì v y các bác sĩ lâm sàng nên đ m b o s đ ng các bi n pháp phòng ng a đ h n ch nguy c c a nó. Đi u này bao g m: kê theo thông tin kê toa, h n ch vi c s đ ng lâu dài cho các tr ng h p ng ng s đ ng thu c s đ n đ n tình tr ng x u đi (ví d tình tr ng lo n th n); ch nh li u l ng thu c c n th n cho đ n khi đ t đ c hi u qu , và sau đó không tăng li u nhi u h n m c c n thi t; và tham gia vi c giám sát và đánh giá đ nh k .

Ngu n:

<https://www.psychiatryadvisor.com/schizophrenia-and-psychoses/challenges-of-managing-tardive-dyskinesia/article/754821/Top-of-Form>

[Batya Swift Yasgur, MA, LSW](#)

March 30, 2018

Nḡ i dich. BSNT. Ph̄ m Xuân Th̄ng